

Izmaiņas apsardzes darbību reglamentējošos normatīvajos aktos, par kurām būtu jāzina, organizējot publiskos iepirkumus apsardzes pakalpojumu nozarē

Apsardzes darbības likumā (turpmāk – ADL) pēdējās izmaiņas veiktas 2017. gada 18. janvārī.

Izmaiņu mērķis ir samazināt ēnu ekonomikas īpatsvaru apsardzes pakalpojumu jomā. Likuma izmaiņās ir noteikts, ka ir četri apsardzes darbības veidi:

- Tehniskā apsardze (var veikt fizisko apsardzi un apsardzes tehnisko sistēmu ierīkošanu);
- Fiziskā apsardze;
- Apsardzes tehnisko sistēmu ierīkošana (var veikt tehnisko sistēmu apkopi);
- Inkasācijas apsardze.

Latvijas Drošības biznesa asociācija (turpmāk – Asociācija) aicina pasūtītājus rūpīgi izvērtēt, kurš no noteiktajiem apsardzes veidiem ir piemērotāks pasūtītāja objekta apsardzes nodrošināšanai. Asociācija iesaka tikai tehniskās apsardzes gadījumos, ja pasūtītājam jānodrošina vairāku objektu apsardze lielākā teritoriālā pārklājumā, izvēlēties apsardzes komersantu, kurš piesaistīs apakšuzņēmēju. Fiziskās apsardzes gadījumos piesaistīt apakšuzņēmēju no drošības viedokļa ir nelietderīgi un bieži vien pasūtītājam nav resursu, lai pārliecinātos, vai pasūtītājs, kurš piesaistījis apakšuzņēmēju, ievēro apsardzes darbības likuma nosacījumus. Lielākoties nodrošinot fizisko apsardzi, apakšuzņēmējus izmanto nodokļu nomaksas optimizācijas nolūkā.

Apsardzes darbības likumā iekļautie nosacījumi, kuri jāievēro apsardzes komersantam, sniedzot apsardzes pakalpojumu:

- ADL 4. panta desmitā daļa nosaka aizliegumu iesaistīt līguma par apsardzes pakalpojumu sniegšanu izpildē komersantu, kurš nav saņēmis speciālo atļauju (licenci) attiecīgo apsardzes pakalpojumu sniegšanai.
- ADL 10. panta otrās daļas 3. punkts nosaka, ka apsardzes komersantam nepieciešams informēt apsardzes pakalpojuma pasūtītāju, ja līguma saistību izpildē plānots iesaistīt citu apsardzes komersantu. Šādā gadījumā apsardzes pakalpojumu sniedz pēc tam, kad apstiprināti līguma grozījumi vai noslēgts jauns līgums.
- ADL 10. panta 5. daļa nosaka, ka fizisko apsardzi, tehnisko apsardzi un inkasācijas apsardzi veic tikai tāds apsardzes komersants, kura apsardzes darbinieku skaits, kā arī šā komersanta rīcībā esošais materiāltehniskais nodrošinājums ir pietiekams, lai pildītu apsardzes pakalpojumu līguma saistības, nepārkāpjot šā likuma, darba tiesiskās attiecības reglamentējošo un citu normatīvo aktu prasības. Apsardzes komersants (ģenerāluzņēmējs) apsardzes pakalpojuma līguma saistību izpildei ir tiesīgs piesaistīt citus apsardzes komersantus (apakšuzņēmējus), bet apakšuzņēmējs nav tiesīgs nodot tālāk citiem izpildītājiem savu saistību izpildi. Par apsardzes pakalpojuma līguma saistību izpildi kopumā atbild ģenerāluzņēmējs.

Lai pasūtītājs būtu pārliecināts, ka apsardzes komersants ievēro iepriekš aprakstītās ADL likuma prasības, jo īpaši ADL 10. panta 5. daļas prasību, pasūtītājam ir tiesības pieprasīt no apsardzes komersanta sarakstu ar apsardzes darbiniekiem, kuri konkrēti veic objekta apsardzi. Apsardzes darbiniekiem, kuri norādīti komersanta iesniegtajos sarakstos, jābūt identiskiem ar darba laika uzskaites grafikos norādītajiem apsardzes darbiniekiem.

Darba laika uzskaites grafiki ir obligāts dokuments, kuram jāatrodas apsardzes postenī, to nosaka Ministru kabineta 2014. gada 9. decembra noteikumu Nr. 757 „Apsardzes darbības licencēšanas noteikumi” 38. punkts „Apsardzes komersants, kas saņēmis speciālo atļauju (licenci) fiziskās vai tehniskās apsardzes pakalpojumu sniegšanai un veic nekustamā īpašuma (ēkas vai telpas) apsardzi, nodrošina, ka katrā šādā apsargājamā objektā ir noteikta apsargājamā objekta apsardzes kārtība, ar kuru iepazinušies apsardzes darbinieki, kas veic attiecīgā objekta apsardzi. Objektā ir dežūru pieņemšanas un nodošanas žurnāls un darba laika uzskaites grafiks, ar kuru ir iepazinušies apsardzes darbinieki, kas veic attiecīgā objekta apsardzi. Dežūru pieņemšanas un nodošanas žurnāls ir ar sanumurētām lapām, caursūts un apzīmogots ar apsardzes komersanta zīmogu”.

Pasūtītājs apsardzes komersanta iesniegto sarakstu var nosūtīt Valsts ieņēmumu dienestam, lai pārliecinātos, ka sarakstā minētās personas ir nodarbinātas pie apsardzes komersanta. Nesakrītību gadījumā pasūtītājs var vērsties Valsts policijā, lai izvērtē komersanta darbības atbilstību ADL nosacījumiem. Asociācija iesaka pasūtītājiem profilaktiski veikt šādas pārbaudes, ja problēma ir laicīgi konstatēta, to var vieglāk novērst, neapdraudot objekta personāla un apmeklētāju drošību. Pasūtītājam nevajadzētu gaidīt, kad uz ADL pārkāpumiem pasūtītāja objektos norādīs Valsts policija.

Apsardzes darbinieka sertifikāts apliecina, ka personai ir iegūtas pamatlīmeņa zināšanas apsardzes darba veikšanai. Pamatlīmeņa zināšanas ir nepietiekamas, lai spētu izpildīt prasības, kuras nepieciešamas objektu ar specifiskām drošības prasībām (kritiskā infrastruktūra, mācību iestādes, slimnīcas, viesnīcas, ražošanas korpusi, loģistikas centri,) apsardzes nodrošināšanai. Asociācija iesaka pasūtītāja specifisku objektu fiziskajai apsardzei izvēlēties personas, kurām papildus apsardzes darbinieka sertifikātam ir iegūta profesionālā kvalifikācija (Apsardzes organizators, Apsargs, Drošības speciālists). Šādu prasību var ievērot apsardzes komersants, kurš nopietni attiecas pret savu darbinieku profesionālo pilnveidošana. Tādejādi pasūtītājam, iepirkumā izvirzot prasību par apsardzes darbinieku profesionālo kvalifikāciju, tiek izslēgti no dalības iepirkumā apsardzes komersanti, kuri nerūpējas par savu darbinieku profesionālo izaugsmi un kuri pieraduši savas problēmas risināt ar pasūtītāja līdzekļiem

Prasība par apsardzes darbinieku profesionālo kvalifikāciju izvirzīšana ir pasūtītāja iniciatīva, bet asociācija vēlas atgādināt, ka nekvalificētu (bez profesionālās kvalifikācijas) apsardzes darbinieku nodarbinātība pakārto virkni citu problēmu, kas apdraud objekta personāla un apmeklētāju drošību.

Ja pasūtītājs ievēro, ka apsardzes komersants pārkāpj normatīvo aktu prasības, viņam ir tiesības ziņot **Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Licencēšanas un atļauju sistēmas birojā. Adrese: Rīga, Stabu iela 89. <http://www.vp.gov.lv/?id=435&said=62&topid=0>.** Savlaicīgi ziņojot par apsardzes komersantu pārkāpumiem objektos, Jūs palīdzēsiet saviem kolēģiem no citām iestādēm izvairīties no negodprātīgu apsardzes komersantu piesaistes objektu apsardzei.